

LA LLATA ARRIBA A L'ESCOLA

B. BARBERÀ

Dins de la programació de l'Àrea de tecnologia del segon curs d'E.S.O. que correspon a l'últim trimestre s'han impartit als alumnes ensenyaments teòrics i pràctics sobre els treballs que feien els nostres avantpassats de les palmes del margalló.

Tot seguit trobareu les pàgines aclaridores de les activitats abans esmentades.

A la fi, s'ofereix la valoració, expresada en percentatges, d'una enquesta que s'ha passat als escolars per veure l'aprofitament, el ressò i l'acceptació que han tingut aquestes velles tècniques.

ÀREA DE TECNOLOGIA SEGON CURS D'E.S.O.

RECERCA DE VELLES TÈCNiques ARTESANALS A PUNT DE PERDRE'S

Els habitants de la Mediterrània patim i alhora gaudim d'un clima especial. Per molts és massa sec, però, són temudes per tothom les pluges torrencials de la tardor, (i és que ja ho diu en Raimon "Al meu País la pluja no sap ploure..."). D'altres troben que els estius són xafogosos. Fins i tot, hi ha qui es queixa del fred dels hiverns, quasi sempre temperats. Nogensmenys, es tracta d'un clima, en el fons, cobert per tothom. Ens ho fan palès els nombrosos turistes que ens visiten i els que hi romanen tot l'any.

La gent d'aquestes terres han hagut de fer treballar força el magí i adaptar-s'hi a un medi no sempre generós (terrenys ben bé orfes de vegetació, sòls força erosionats i roquissers a dojo). I per bé que han sabut fer-ho.

Un exemple d'aquesta acomodació ha estat l'ús i l'aprofitament que han fet, els avantpassats, d'una planta autòctona com és el margalló.

PRIMERA MATÈRIA

Les palmes del margalló. Científicament se'l coneix com *Chamaerops humilis*. És de la família de les palmes, de fulles grosses en forma de ventall, amb pecíols proveïts d'espines vulnerants. Presenta les flors en raïms densos i els fruits, anomenats "palmissons" són pareguts als dàtils, però, rodons i d'escassa dolçor; jo diria que són "àstecs". Tot i aquesta manca se'ls mengen les raboses quan la fam les apura. Cal dir també que és una planta dioica, és a dir, les

flors femenines i les masculines no es troben en un mateix arbre.

ABASTAMENT

Durant els mesos estiuencs, juliol i agost principalment, i sota el sol tòrrid d'aquesta estació, és el moment adient per arrancar les palmes i proveir-se'n. Com més calor fa més fàcil és obtenir-les. S'arranquen les palmes de l'ull del margalló, és a dir, aquelles que encara no formen ventall. Per tant, per accedir-hi, a mans nues, les espines dels pecíols dels ventalls que les envolten ens punxaran massa i massa sovint; cal, doncs, que ens proveïm d'uns bons guants. Per els pagesos, els quals les tenien força endurides, aquestes punxades eren com una mena d'acaronament. Era com la salutació que els feia el margalló i els distreia una mica del brunzir dels insectes i dels càntics dels ocells i de les cigales. Es treien les punxes, poques vegades arribava a eixir la sang, es torcaven la suor, s'asseien una curta estona i es menjaven l'extrem de més endins dels pecíols arrancats.

Aquestes tasques calia fer-les en lluna nova.

Després es deixaven assecar al sol. Així, llur color verd, a poc a poc, esdevenia blanc. Tan bon punt això succeïa es guardaven fins la seua utilització.

Si per contra s'assecaven a l'ombra esdevenien d'una tonalitat verdosa que per algunes minories no n'era mancada d'encís.

ARRANJAMENT

Abans de fer-ne ús es desfan, és a dir, se separen totes